

1. Nancy Telfer. The Canadian Encyclopedia : веб-сайт. URL: <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/nancy-telfer-emc> (дата звернення: 11.04.2022).
2. Bay Dooka – Nancy Telfer(1950). Виконавець : Coral Curumim. Диригент : Джойс Міріам Тодескіні (Joyce Miriam Todeschini). *You Tube* : веб-сайт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OM0xBH2ZWUU> (дата звернення: 01.05.2021).
3. We'll Sail Away by Nancy Telfer. Виконавець : Vox Choirs Toronto. Диригент :Тохіріх Веждані (Tahirih Vejdani). *You Tube* : веб-сайт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Qvn0P4M15b0&feature=youtu.be> (дата звернення: 01.05.2021).

Софія Мигаль

ХОРОВА ТВОРЧІСТЬ П'ЯНЧАКА ЯК ФЕНОМЕН «НОВОЇ ПРОСТОТИ»

Постать Пьотра Янчака – всесвітньо-визнаного композитора, керівника трьох хорових колективів – лауреатів чисельних конкурсів та фестивалів, викладача, піаніста є надзвичайно вагомою для музичного життя Польщі.

Пьотр Янчак (1972, Накло-над-Нотецем) – польський композитор, диригент, піаніст. Любов до хорового мистецтва була закладена ще в дитинстві митця, коли він вступив до музичної школи ім.Ф.Шопена в Пілі, після закінчення якої мав змогу займатися в класі хорового диригування та музичної освіти професора Януша Станецького у Музичній академії імені Ф. Нововейського у Бидгощі. Прагнення до професійного вдосконалення призвело до навчання і закінчення відділення акомпанементу на інструментальному факультеті та аспірантури хормейстерського навчання в Центрі анімації у Варшаві. Під час навчання в академії, спостерігаючи за працею Я. Станецького з камерним хором, П. Янчак остаточно визначився із творчими пріоритетами. У 2009 році він здобув ступінь доктора музичного мистецтва за спеціальністю диригування. 2016 року отримав ступінь доктора габлітат (вищого наукового ступеня у Польщі, який відповідає українському науковому ступеню доктора наук). На сьогодні митець викладає на кафедрі джазового диригування та музичної освіти Академії музики імені Ф. Нововейського в Бидгощі.

Зацікавленість композитора хоровою творчістю зумовлена низкою факторів. Перший пов'язаний з дитинством митця, другий – з камерним хором під орудою Я. Станецького, третій – з керівництвом численними хоровими колективами. П. Янчак є засновником і диригентом чоловічого хору, камерного хорового колективу «Canto» та міжшкільного хору «Canto», які діють при культурному центрі у Вижиську. Колективи здобули понад 60 нагород на міжнародних змаганнях та ведуть широкий спектр мистецької діяльності. Композитор також багато років працював у якості диригента хору ім. Яна Падеревського в Шамоціні, а з 2014 року співпрацює ще і з Камерним хоровим колективом «Con passione» у м.Висока.

Процес формування творчих поглядів П. Янчака розпочався у 90-ті роки ХХ століття, а їх кристалізація, відшліфовування продовжується і донині. У стильових засадах композитора превалює феномен «нової простоти», визначений у монографії О. Овсяннікової-Трель. Дослідницею окреслено комплекс понять, який пов'язаний зі стильовими ознаками течії «нової простоти»: «неоромантизм», «сакральний мінімалізм», «нова щирість». Ідея «нової простоти» полягає у певній творчій свободі композитора, яка не обмежується технічно-композиційними нормами серіальності і «відкрита до внутрішніх імпульсів та потреби у виявленні» [2, 127].

Музика сьогодення, на думку композитора Ю.Луцюка, дійшла до апогею в пошуку засобів музичної виразності й тому на противагу цій тенденції варто звернутися до простоти, яка, на його думку, криється у григоріанських хоралах. «Краса, доброта і правда – ось цінності які репрезентуються в сучасній хоровій музиці» [3, 47]. Саме такий напрям обрав своїм творчим кредо визначний маестро П. Янчак. Доробок композитора представлено творами *a cappella*, обробками та аранжуваннями народних та сучасних пісень, «Фільмовою» месою. П. Янчак підкреслює, що «найбільшою нагородою для мене, як композитора, є те, що хори хочуть співати мої твори» [4].

Творчі здобутки митця знаходяться в руслі тенденцій, що характерні для сучасного польського мистецтва. Важливо зазначити, що творчість композитора представлена лише хоровою та вокально-симфонічною музикою (месою), що вказує на бажання відтворити у хоровому звучанні власне бачення Світу та чудове розуміння виконавських можливостей хорового колективу. Саме духовна музика латиною є домінантою його творчих пошуків («*Kyrie*», «*Miserere*», «*De profundis*», «*Sanctus*»). У втіленні сакральних текстів композитор майстерно застосовує засоби, що простежуються на рівні багатьох духовних композицій: повільна динаміка у початкових частинах або розділах, почергове нашарування голосів з утворенням клястеру, переважання тричастинності у побудовах, трепетне ставлення до тексту та застосування повторів ключових слів молитви. Спираючись на традиції всехристиянської єдності, закладені К.Пендерецьким та Р.Твардовським, митець створює тріаду хорів на православні сакральні тексти: «Херувимська» (для чоловічого хору), «Слава Отцю і Сину/Достойно є» та «Херувимська» (для мішаного складу хорового колективу). В композиціях митець майстерно поєднує церковні молитви та своє художнє бачення щодо їх втілення у хоровому звучанні.

У своїх творчих пошуках П.Янчак звертається й до фольклорних витоків, адже піднесення «народного до світового» хвилювало польських композиторів ще з часів К.Шимановського, Х.Гурецького та В.Кіляра. Світський блок творчості представлений у доробку композитора 4 хорами, які досить різноманітні і за тематикою, і за засобами музичної виразності. Поруч із маршовістю та святковістю чоловічого хору «*Vivat musica*» знаходиться містичний, схвильований жіночий хор «*O Fortuna*». Цікавим рішенням є застосування фермат у кожному такті першого та заключного розділу у мініатюрі «*O Fortuna*» та використання аркових побудов, що сприяють ще більшому об'єднанню твору.

Підсумовуючи, звернемо увагу на невловимі ладові переходи, нашарування, синтез розлогої мелодії зі сталими ритмоформулами, які пронизують всі композиції маестро та становлять яскраву особливість його музичного почерку.

Список використаних джерел

1. Зосім О. Західноєвропейська богослужбова музика Нового часу у вимірах «нової сакральності» // «Мистецтвознавчі записки» : зб.статей / Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2015. Вип.28. С.99-110
2. Овсяннікова-Трель О. «Нова простота» як системний жанрово-стильовий феномен в сучасному музичному мистецтві: Монографія Одес. нац. муз. акад. імені А.В.Нежданової / – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 448с.
3. Соколовська К. Польская современная хоровая музыка: от вдохновения к интерпретации С.45-54
4. Dr. hab. Piotr Jańczak URL: <http://www.amuz.bydgoszcz.pl/wykladowcy/ad-dr-piotr-janczak/> (дата звернення 09.10.2022)
5. Piotr Jańczak – dyrygent i kompozytor URL: <https://www.csw2020.com.pl/biogram/opracowanie-biogramu-piotra-janczaka/> (дата звернення 09.10.22)
6. Polska agencja muzyczna URL: <https://polskaagencjamuzyczna.pl> (дата звернення 18.04.22)
7. Strożewski W. “O możliwości sacrum w sztuce”, in Sacrum i sztuka. Krakow, 1989. pp. 23–38.